

I.

Zpráva o situaci v oblasti migrace ke dni 15. března 2016

Tento materiál byl vytvořen Ministerstvem vnitra v rámci plnění usnesení vlády ze dne 12. října 2015 č. 824, kterým se mění usnesení ze dne 29. července 2015 č. 621, o Strategii migrační politiky České republiky a Komunikační strategii České republiky k migraci. Členům vlády je zpráva předkládána každých 14 dní a poskytuje jim aktuální informace vztahující se k období uplynulému od předložení poslední zprávy.

1. Situace v České republice

Pokračující migrační vlna se i v druhé polovině února 2016 vyhýbá České republice, na jejím území jsou ve spojitosti s migrační krizí zajišťováni pouze jedinci či malé skupiny migrantů.

V období od 1. do 15. března 2016 bylo v ČR evidováno celkem 64 žádostí o mezinárodní ochranu. Nejvíce žádostí o mezinárodní ochranu tradičně podali státní příslušníci Ukrajiny v počtu 19 žádostí. Druhý nejvyšší počet podaných žádostí byl zaznamenán u státních příslušníků **Afghánistánu**, kteří podali 9 žádostí, dále u občanů **Iráku**, celkem 8 žádostí. Občané Sýrie podali ve sledovaném období celkem 6 žádostí.

V rámci tranzitní nelegální migrace bylo od počátku posílených opatření vyhlášených dne 17. června 2015 do konce sledovaného období zjištěno **3 401 osob**. V období od 1. do 15. března 2016 bylo zjištěno **21 případů tranzitní nelegální migrace**. Ve sledovaném období bylo mezi nejčastějšími státními příslušnostmi zajištěno 7 občanů Pákistánu, 4 občané Maroka, 3 občané Iránu a 3 občané Ruska. K nejvíce zjištěním docházelo v Jihomoravském (17 případů), dále také v Moravskoslezském a Olomouckém kraji. Z hlediska použitých dopravních prostředků využívali migranti nejvíce vlakové spoje (16), dopravu osobním automobilem (3) a autobusovou dopravu (2). Ve sledovaném období byla mezi příchozími zjištěna 1 žena a 1 dítě do 15 let.

V zařízeních pro zajištění cizinců k 15. březnu 2016 pobývalo 66 osob, lze tedy pozorovat stále pokračující trend poklesu zajištěných osob. V ZZC Bělá pod Bezdězem bylo k tomuto datu zajištěno 7 jedinců, v ZZC Vyšní Lhoty 19 jedinců a v ZZC Drahonice 40 jedinců. Mezi hlavní zajištěné národnosti v českých ZZC momentálně patří **občané Ukrajiny (30), občané Afghánistánu, Alžírsko a Sýrie, všechny po 5 jedincích.** V současné době se v českých ZZC nachází 4 ženy a 1 dítě (ZZC Bělá Jezová).

Za sledované období bylo propuštěno celkem 18 osob, dublinská procedura i readmise se každá týkala 1 osoby, ke správnému vyhoštění naopak došlo v 4 případech. Ve zbylých 12 případech došlo k propuštění do vnitrozemí (nejvíce občané Ukrajiny, Iráku a Afghánistánu).

2. Situace v Evropské unii

Několik členských států nadále pokračuje v dočasných kontrolách na vnitřních schengenských hranicích (konkrétně Německo, Rakousko, Švédsko, Norsko, Dánsko a nově i Belgie). Státy na západobalkánské migrační trase po nepřesvědčivých výsledcích implementace dosavadních společných unijních opatření začaly uplatňovat jednotlivé restriktive vstupu na jejich území a zpřísněné kontroly na svých hranicích. Přímé početní omezování druhotné migrace na západobalkánské trase, se kterým začalo 19. února jako první **Rakousko**, následně začalo uplatňovat **Slovinsko, Chorvatsko i Srbsko** a v důsledku tohoto dominového efektu **došlo k uzavření makedonské hranice** pro uprchlíky. **Uzavření hranice vytvořilo tlak na Řecko**, které podle oficiálních informací hostí na svém území okolo 42 000 uprchlíků.

Dne 7. března se uskutečnil mimořádný summit EU-Turecko, na kterém **turecký předseda vlády Ahmet Davutoglu představil několik bodů pro společné řešení krize**. V závěrečném prohlášení se objevily tyto hlavní body: vracení všech nelegálních migrantů přicházejících do Řecka z Turecka na náklady EU; přijímání syrských uprchlíků z Turecka na základě formule: „jeden občan Sýrie přesídlený do členských států EU za jednoho občana Sýrie vráceného z řeckých ostrovů“; uspíšení vízové liberalizace pro turecké občany do konce června 2016; urychlení předání finančního závazku EU a poskytnutí dalších prostředků do roku 2018; otevření nových kapitol vyjednání o vstupu Turecka do EU. Předseda Evropské rady Donald Tusk následně dostal mandát na vyjednání jednotlivých pozic s tureckou stranou před následující **Evropskou radou, která se uskuteční ve dnech 17. – 18. března**.

Do řešení situace v Egejském moři **jsou zapojeny i síly NATO** s mandátem podporovat národní a mezinárodní iniciativy cílící na přerušení tras nelegálního obchodu s lidmi a nelegální migrace. Aktivity vstoupily do operační fáze 7. března. Alianční lodě mohou operovat v teritoriálních vodách Řecka a Turecka. Hlavním úkolem je monitoring, průzkum a dohled za účelem sdílení informací s pobřežními hlídkami a dalšími relevantními národními představiteli Turecka a Řecka. Úkolem NATO není zastavování a vracení pašeráckých lodí. Nyní se zřizují i přímé komunikační kanály pro sdílení informací mezi alianční misí a agenturou EU Frontex.

Dne 10. března 2016 proběhlo v Bruselu zasedání **Rady pro spravedlnost a vnitřní věci (JHA)** za účasti prvního náměstka ministra vnitra Jiřího Nováčka.

Největší prostor byl věnován výměně názorů **o aktuálním stavu a plánovaných dalších krocích v oblasti migrace**. Ministři přivítali výsledky summitu EU-Turecko. Řada členských států však apelovala na potřebu zajištění **kompatibility připravované spolupráce s mezinárodním a unijním azylovým právem**. Na základě požadavku ČR poskytla ministrům Právní služba Rady předběžné ústní stanovisko, při kterém však zdůraznila, že je potřeba vyčkat na konkrétní výsledky probíhajících vyjednávání. V souvislosti s plánovaným mechanismem spolupráce s Tureckem **apelovaly některé členské státy** (zejména Bulharsko) **na potřebu jeho širší územní působnosti**, tj. aby se nevztahoval jen na řecké ostrovy. Důvodem jsou obavy z možného vytvoření alternativních migračních tras. Ze stejného důvodu **Itálie apelovala na posílení spolupráce s Albánií. Pobaltské státy, Finsko a Norsko upozornily na riziko posílení migračních tras přes východní vnější hranice EU**. Členské státy byly **vyzvány k urychlení realizace relokací**, které by měly začít organizovat v mnohem větším rozsahu než dosud, a **k vyslání dalších expertů pro aktivity EASO, Frontexu a Europolu** v rámci hotspotů. Evropská komise konstatovala, že v současné době jsou plně funkční čtyři hotspoty v Řecku a tři hospoty v Itálii (z celkového počtu 11). Nizozemské předsednictví informovalo Radu o pokroku dosaženém při projednávání **návrhu nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž**i, kdy bylo potvrzeno odhodlání dosáhnout shody nad celým nařízením na dubnovém zasedání Rady JHA a uzavřením dohody s Evropským parlamentem do konce června.

Rada se shodla na **potřebě zajistit integritu Schengenu** a záměru obnovit jeho plnou funkčnost dle cestovní mapy obsažené ve sdělení EK „Plán návratu k Schengenu“. Během jednání Copereru dne 9. března byl a věnována pozornost také **humanitární krizi v EL**, která vznikla vzhledem ke koncentraci migrantů na jeho území v důsledku uzavření západo-balkánské migrační trasy. Rada GAC schválila návrh nařízení Rady na **zřízení nového nástroje pro poskytování humanitární pomoci uvnitř EU** (jde o finanční nástroj o objemu 700 mil. EUR rozložených do 3 let a momentálně využitelný za účelem pomoci EL).

3. Relokace a přesídlování

3.1. Přesídlování – aktuální informace

V návaznosti na dobrovolný závazek České republiky a v rámci Evropského přesídlovacího schématu, plánuje Ministerstvo vnitra přesídlit v rozmezí od července 2015 do června 2017 celkem 400 uprchlíků z třetích zemí. Od roku 2015 do 15. března 2016 bylo v rámci tohoto závazku do ČR přesídleno 52 osob.

V lednu 2016 zahájilo Ministerstvo vnitra, ve spolupráci s Nadačním fondem Generace 21, **realizaci usnesení vlády č. 1052 o realizaci přesídlení 153 osob** irácké příslušnosti z Irácké republiky a Libanonu. První část přesídlovaných (10 osob) z této skupiny dorazila do ČR z Libanonu dne 24. ledna 2016, druhá část (17 osob) - taktéž z Libanonu - dorazila do ČR dne 5. února 2016. Třetí skupina v počtu 41 osob dorazila do ČR z Iráku 19. února. Poslední skupinu však nelze započítat do dobrovolného závazku Ministerstva vnitra o přesídlení 400 uprchlíků, neboť v tomto konkrétním případě se jedná o přesídlení vnitřně přesídlených osob, nikoli uprchlíků. **Další skupina (23 osob) je očekávána 20. března 2016.** Přesídlené osoby v současné době pobývají u Jihlavy, v Brně a ve Smilovicích u Třince, část nové skupiny bude také ubytována v Praze.

3.2. Relokace v rámci dočasných opatření ve prospěch Itálie a Řecka

Implementace relokací jak z Itálie, tak z Řecka zatím ve všech směrech vážne a samotná realizace je velmi pomalá. Ač již 20 členských států nabídlo volné kapacity pro přijetí žadatelů o azyl **v rámci relokací (celkem pro 3 543 osob), relokováno jich bylo pouze 937.** Z Řecka bylo ke dni 15. března 2016 relokováno **569 osob**, za sledovanou první polovinu března 2016 došlo celkem k 7 relokacím, během nichž bylo celkem relokováno 274 osob. Největší počet osob (148) byl relokován do Francie, do Portugalska (64) a Nizozemí (48). **Z Itálie** bylo ke dni 15. března 2016 relokováno **368 osob**, za první polovinu března 2016 byly uskutečněny 4 relokace do Portugalska a Belgie, v rámci kterých bylo přemístěno celkem 52 osob. Další relokace jsou plánovány na druhou polovinu března, a to zejména relokace 97 osob do Francie.

Ačkoliv ČR i nadále zastává pozici, že proces relokací bude možné plně spustit až v okamžiku plného fungování všech hotspots – tedy sítě registračních center v Itálii a Řecku, rozhodla se ČR, v rámci svého aktivního přístupu k řešení současné migrační krize, nabídnout, **v rámci relokace, přijetí prvních 20 osob z Řecka a 10 osob z Itálie. V současné době probíhají bezpečnostní prověrky všech osob.**

3.3. Implementace konceptu hotspots v Itálii a Řecku a plány na posílení azylových systémů těchto zemí

Ustanovení a operacionalizace hotspotů provází od samého počátku mnoho koordinačních a kompetenčních nejasností a s tím spojeným zásadním průtahům při implementaci. V Itálii jsou oficiálně funkční pouze tři hotpoty (Lampedusa, Trapani, Pozzallo). Řecko disponuje od 16. února celkem 3 funkčními hotpoty (Lesbos, Chios a Leros). Ve čtvrtém hotspotu Samos probíhají poslední úpravy. **Řecko i Itálie plánují otevření celkem 4 dalších hotspotů: Řecko (Kos, Leros) a Itálie (Porto Empedocle, Augusta).**

V souvislosti se zřizováním hotspotů v Itálii a Řecku je v současné době **EASO k dispozici celkem 35 českých expertů**. Česká republika je v rámci poskytování expertů jednou z neaktivnějších zemí EU. V současné době působí na žádost EASO v hotpotech 7 expertů MV (5 v IT a 2 v EL).

4. Integrace a komunikace

4.1. Nový Státní integrační program (SIP)

Vláda projednala a dne 20. listopadu 2015 schválila usnesení č. 954 **o SIP pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2016 a v letech následujících s platností od 1. ledna 2016**. Dne 2. 2. 2016 byla mezi Ministerstvem vnitra a Charitou ČR jako generálním poskytovatelem integračních služeb podepsána smlouva pro rok 2016. Podle usnesení vlády je až do konce roku 2018 dokončován asistenční integrační program pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou, které vstoupily do programu do konce roku 2015. Jedná se o cca 300 osob.

Charita ČR předala Ministerstvu vnitra první individuální integrační plány podle nových pravidel SIP a zajišťuje formou subdodávek integrační služby na místní úrovni. Systém je navázán na integrační azylová střediska Správy uprchlických zařízení MV a finančně je program zajištěn výše uvedeným usnesením vlády. SIP se týká osob s udělenou mezinárodní ochranou, které přicházejí do ČR spontánně nebo v rámci přesídlovacího a relokačního schématu.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zatím nevybralo poskytovatele bezplatného kurzu českého jazyka. Výuka probíhá pouze v integračních azylových střediscích.

4.2. Analýza nálad veřejnosti a komunikační aktivity

V souvislosti s aktuální migrační situací probíhá pravidelné informování ve všech oblastech, souvisejících s problematikou migrace. Informační aktivity jsou cíleně zaměřeny na mediální výstupy – TV, rozhlas, noviny, časopisy, propagační materiály.